

ת"פ 42100/11/13 - מדינת ישראל נגד ג'לאל אבו ליבדה, שוויקי אבו ליבדה

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 42100-11-13 מדינת ישראל נ' אבו ליבדה ואח'

בפני
כבוד השופט אביטל חן
מדינת ישראל
בעניין:

המאשימה

נגד

1. ג'לאל אבו ליבדה
2. שוויקי אבו ליבדה

הנאשמים

גזר דין בעניין הנאשם 1

הנאשם 1 (להלן גם: "הנאשם") יליד 1946 הורשע לאחר הודאתו בכתב האישום המתוקן, בגין שורה של עבירות זיוף, מרמה ומיסים, אותן עבר בין השנים 2009-2012, חלקן בצוותא עם הנאשם 2 הוא אביו.

א. עובדות כתב האישום:

רקע וחלק כללי

על המבקש לקבל הכרה בתואר אקדמאי אשר הושג מחוץ למדינת ישראל, לפנות למחלקה להערכת תארים במשרד החינוך (להלן: "המחלקה"). ההכרה נדרשת לרוב לשם קבלת אישור שקילות לצרכי שכר ודירוג במגזר הציבורי, להסבת אקדמאים למקצועות ההוראה, הסיעוד ולצורך רישום אקדמאים בלשכת התעסוקה.

על פי הנוהל מגיש המבקש טופס בקשה ובו פרטיו האישיים ופרטי התואר. נוסף לטופס הבקשה מצרף המבקש את התעודה עצמה, המעידה על קבלת התואר (להלן: "התעודות"), תעודות זהות, גיליון ציונים ואישורי כניסה ויציאה ממשרד הפנים.

הבקשה יכול שתוגש במשרדי קבלת הקהל של המחלקה או באמצעות הדואר. בעת הגשת המסמכים במשרדים נבדקים ההעתיקים לעומת מסמכי המקור, המסמכים המקוריים מוחזרים למבקשים על אתר, ואילו בפניה בדואר, מצרפים המבקשים עותקים חתומים בחותמת "נאמן למקור".

אנשי המחלקה מבצעים בדיקות, ובין היתר, בודקים אם מדובר בתואר אקדמאי אם לאו ובוחנים האם המוסד האקדמאי

המצוין בבקשה מוכר על ידי המדינה בה הוא פועל, מה היקף הלימודים והרכבם, ואם קיימת התאמה בין תאריכי כניסה ויציאה מהארץ של המבקש, לבין תקופת הלימודים והשהיות בחו"ל. ככל שמתעורר חשד, פונה המחלקה למוסד האקדמי בחו"ל ומבקשת לברר ישירות את מקורותיה ואמיתותה של התעודה.

במקרה בו מצהיר המבקש כי למד במוסד אקדמי בחו"ל בהתכתבות, באמצעות רשת האינטרנט, עליו למלא טופס מיוחד נוסף לאמור, בו עליו לפרט לגבי כל קורס: מספר מפגשים, מועדי מפגשים, מיקומם, האם הוגשו עבודות, התקיימו בחינות, ואם כן, מיקומן ומועדן. הטופס מוגש כשהוא חתום בתצהיר ומאושר על ידי עורך דין.

במשך השנים 2010-2013, זייפו הנאשם ושותפו לכתב האישום, הנאשם 2 (להלן: "**הנאשמים**") תעודות כאמור, ואת הטפסים הנדרשים לצורך קבלת ההכרה, תרגמו כנדרש, דאגו להחתים נוטריון על העתקים שערכו, כהעתקים נאמנים למקור, עבור מי שלא סיימו תארים אקדמיים בחו"ל ובכלל, בתמורה לסכומי כסף, תוך שהם מציגים מצג שווא כאילו המסמכים מהווים תארים אקדמיים, אשר יוכרו על ידי משרד החינוך. כן, הציגו הנאשמים מצג שווא, למבקשים שונים, לפיו הם ימירו את תעודות השכלה גבוהה של המבקשים ושאין מוכרות על ידי משרד החינוך, בתעודות של מוסדות אקדמיים בחו"ל, איתן יוכלו המבקשים לקבל הכרה כאמור, בתמורה לתשלום כספי כפי שיפורט להלן.

אישום מספר 1:

באישום מס' 1, הורשע הנאשם בעבירות של זיוף לפי סעיף 418 סיפא לחוק העונשין (להלן: "**החוק**"), שימוש במסמך מזויף לפי סעיף 420 סיפא לחוק וקבלת דבר במרמה לפי סעיף 415 סיפא לחוק.

מוחמד עוויסאת (להלן: "**עוויסאת**") משמש כטכנאי רנטגן במרכז הרפואי 'איסרא' והינו בעל תעודת לימודי טכנאות רנטגן, של אוניברסיטת אבו דיס, אשר אינה מוכרת במדינת ישראל, ולכן אין הוא מורשה לעבוד בבתי חולים, אלא רק במרכזים רפואיים וקופות חולים.

במועד שאינו ידוע במדויק למאשימה, בשנת 2010, פנה עוויסאת לנאשם, לאחר ששמע כי יוכל לעזור לו להמיר את תעודתו, לתעודה המעידה על לימודי טכנאות רנטגן במוסד אקדמי בחו"ל. עוויסאת פגש את הנאשם, וזה הציג בפניו מצג שווא לפיו ימיר את תעודתו לתעודה המבוקשת. בעקבות מצג השווא, סוכם בין השניים כי עוויסאת יעביר לנאשם מסמכים לפי דרישתו, תשלום כספי, כפי שיפורט בהמשך, והנאשם יספק לו תעודה כמובטח.

בעקבות הפגישה הביא עוויסאת לנאשם את המסמכים הנדרשים, צילום תעודת זהות וגיליון ציונים, ושילם לו סכום כולל של 4,000 דולר ו-2,500 ₪, במספר תשלומים, כולם בכסף מזומן.

כעבור שנה לערך, קיבל עוויסאת מהנאשם תעודה הנחזית להיות תעודה מאוניברסיטת ניקולה טסטמיטאנו, במולדובה - ולפיה סיים חמש שנות לימוד וקיבל תואר ראשון בהדמיה רפואית, מהחוג לרנטגן, בממוצע ציונים -9.00, וגיליון ציונים מזויף, המפרט את ציוניו.

בהנחיית הנאשם, פנה עוויסאת לתרגום המסמכים והחתמת עורך דין על העתקיהם, ועל אמיתות התרגום. עם התעודה והמסמכים הנדרשים והעתקיהם החתומים כנדרש, פנה עוויסאת למחלקה, שם נדרש להבהיר, באיזה אופן למד במולדובה. עוויסאת, בהנחיית הנאשם, השיב כי למד באמצעות האינטרנט, ובהתאם לנהלים האמורים בחלק הכללי, התבקש למלא טופס מיוחד.

את הטופס מילא עוויסאת, יחד עם הנאשם, שמסר בכזב, בין היתר, גם פרטי איש קשר של האוניברסיטה בישראל, אדם שזהותו אינה ידועה למאשימה בשם - אוסמה עבד. על הטופס חתם עוויסאת כתצהיר בפני עורך דין, בהנחיית הנאשם. את הטופס שלח עוויסאת למחלקה, אשר ערכה בירורים, בדרך של פניה למוסד האקדמי האמור בתעודה שהוצגה. אוניברסיטת טסטמיטאנו השיבה כי עוויסאת מעולם לא למד בתחומה, ומשכך השיבה המחלקה לעוויסאת כי קיים חשד לאמינות הטפסים.

בעקבות תגובת המחלקה פנה עוויסאת לנאשם, אשר עדכנו כעבור חודש, בכזב, כי שלח למשרד החינוך טופס ממולדובה, ולפיו ביצע המרה של התעודה שהייתה בידו לתעודה חדשה אותה הגיש, ושעליו להמתין.

במעשיו האמורים לעיל, זייף הנאשם מסמך בנסיבות מחמירות, הגיש או ניפק מסמך מזויף או השתמש בו בדרך אחרת, בידוע שהוא מזויף, קיבל הנאשם דבר במרמה בנסיבות מחמירות.

אישום מס' 2:

באישום מס' 2, הורשע הנאשם בעבירות שעניינן זיוף לפי סעיף 418 סיפא לחוק, עושק לפי סעיף 431 (1) לחוק וקבלת דבר במרמה לפי סעיף 415 סיפא לחוק.

מחמד סווילם, עותמאן עותמאן, רדמאן תמימי, איאד שוויקי ורמזי נתשה (להלן: "**סווילם**", "**עותמאן**", "**תמימי**", "**שוויקי**", ו"**נתשה**" בהתאמה או "**המתלוננים**"), בעלי תעודת הנדסאי, ביקשו ללמוד לתואר ראשון בהנדסה אזרחית במוסד אקדמאי בחו"ל, וחיפשו שירותי תיווך למוסד אקדמאי כאמור.

במועד שאינו ידוע במדויק למאשימה, בסמוך לחודש נובמבר 2011, נפגשו המתלוננים עם שני הנאשמים. במהלך הפגישה, סוכם בין הצדדים כי כל אחד מהמתלוננים יעביר לנאשמים סכום בן 3,000 דולר על מנת שהם יסייעו להם להתקבל ללמוד באוניברסיטה להנדסה במולדובה. סוכם כי השירותים שיספק הנאשם (יחד עם נאשם 2) למתלוננים יכללו, בין היתר; רישום ללימודים באנגלית, נסיעה למקום הלימודים לצורך בחינות, מגורים, ספרים, תרגום עבודה מסכמת והבטחה שהתעודות יאומתו ברשות הפלשתינאית ובמשרד החינוך אחרי שיסיימו את התואר. סך הכל שילמו המתלוננים לשני הנאשמים סכום כולל של 28,000 דולר במזומן.

במועד שאינו ידוע למאשימה העביר עותמאן לנאשם, לבקשתו, צילום ת"ז, גיליון ציונים, תעודת רישום במרשם האוכלוסין, צילום תעודת בגרות וצילום התעודה שברשותו. עותמאן בדק ברשת האינטרנט ומצא שהאוניברסיטה אליה התייחס הנאשם קיימת וכן כי קיימת בה פקולטה להנדסה.

כעבור שנה, העביר הנאשם לסווילם, אישור על הרשמה ללימודים באוניברסיטה הטכנולוגית במולדובה. יתר המעורבים לא קיבלו אישור כאמור.

במועד שאינו ידוע למאשימה, העביר תמימי לנאשם צילום ת"ז ותמונות פספורט שלו. שוויקי העביר לנאשם צילום דרכון וצילום תעודת הנדסאי.

בסמוך לחודש ספטמבר 2012, מסר הנאשם לתמימי תעודה הנחזית כתעודה עבור תואר ראשון בלימודי ארכיטקטורה,

של האוניברסיטה הטכנולוגית של מולדובה, בה בשעה שתמימי ביקש ללמוד הנדסה אזרחית.

במעמד זה החל ויכוח בין הצדדים שכן המתלוננים בקשו ללמוד לתואר ולא לקבל תעודה מזויפת.

כאן התערב נאשם 2 והבטיח לנסוע בעצמו למולדובה ולהביא משם את התעודות הנדרשות, "כמו שהם רוצים". המתלוננים סירבו להצעה, וישבו והבהירו כי ברצונם ללמוד לתואר ולא לקבל תעודה מזויפת. בתשובה הציע הנאשם בכזב כי יבצע את המוסכם וירשום את החבורה ללימודים כאמור, בתמורה ל-500 דולר נוספים מכל אחד. סווילס הודיע כי ישלם עוד 2,500 דולר עבור כל החבורה אם הנאשם יקיים את שהבטיח.

במעשיו האמורים לעיל, זייף הנאשם מסמך בנסיבות מחמירות, קיבל דבר במרמה בנסיבות מחמירות וניצל את חוסר הניסיון או קלות הדעת של הזולת לדרוש או לקבל דבר שאינו מגיע לו כדין.

אישום מס' 3:

באישום מס' 3, הורשע הנאשם בעבירות שעניינן סיוע לזיוף לפי סעיפים 31+418 רישא לחוק, וסיוע לקבלת דבר במרמה, לפי סעיפים 31+415 רישא לחוק.

על פי הנטען בכתב האישום, עבד מוחמד עדילה (להלן: "עדילה") יחד עם הנאשם 2 משנת 1990, בהוראה, בבי"ס לבנים בא-טור. החל ממועד שאינו ידוע במדויק למאשימה, עובר לשנת 1996, הציע הנאשם 2 לעדילה כי יכין עבורו תעודה מזויפת, לפיה יחזה כאילו למד עדילה בחו"ל. עדילה סרב.

בשנת 2008 פרש עדילה לגמלאות. גם לאחר הפרישה המשיך הנאשם 2 ללחוץ על עדילה בנושא זה עד שהתרצה.

במועד שאינו ידוע למאשימה, בשנת 2012, מסר עדילה לנאשם 2 תמונת פספורט שלו. בסמוך למועד הודיע הנאשם 2 לעדילה כי התעודה שהכין עבורו מוכנה ושיגבה עבורה 1,500 יורו. בהמשך, מסר עדילה לנאשם 1 סך של 1,500 יורו במזומן. בתמורה לתשלום, חתם הנאשם 1 על מסמך המאמת את מסירת הסכום לידי. עדילה לא קיבל מהנאשמים דבר פרט למסמך זה, והנאשם 1 הודיע לעדילה כי יעביר את התעודה לאישור משרד החינוך.

הנאשמים זייפו עבור עדילה תעודה הנחזית להיות תעודה של אוניברסיטת המדינה של מולדובה, ולפיה סיים עדילה תואר שני באומנויות היפות - רישום, ציור והתמחות באמנות פלסטית, בתום שנתיים של לימודים, בציון ממוצע -9.00. בנוסף זייפו הנאשמים גיליון ציונים בתואר האמור.

הנאשמים דאגו לתרגם את המסמכים האמורים, ולהחתים עורך דין - נוטריון, על אמיתות התרגום.

אישום מס' 4:

באישום מס' 4 הורשע הנאשם בעבירות שעניינן זיוף לפי סעיף 418 רישא לחוק, שימוש במסמך מזויף לפי סעיף 420 לחוק, קבלת דבר במרמה, לפי סעיף 415 רישא לחוק ואיומים לפי סעיף 192 לחוק.

על פי עובדות האישום זה, היו תאמיר עאביד, בעל תעודה ממכללת השלום במזרח ירושלים, ומוחמד סיאם, בעל תעודה מהאוניברסיטה הפתוחה הר הצופים, תעודות אשר אינן מוכרות כתעודות הוראה, על ידי עיריית ירושלים (להלן: "תאמר" ו"סיאם", בהתאמה).

במועד שאינו ידוע במדויק למאשימה, סמוך לחודש מאי 2012, פנו תאמר וסיאם לנאשם 2 מאחר והבינו ממכר משותף כי הנאשם יכול לזייף עבורם תעודות הוראה מאוניברסיטה במולדובה, המוכרת על ידי מדינת ישראל, מבלי שיצרכו ללמוד כלל, זאת על מנת שיוכלו לשפר את מעמדם ומשכורתם.

תאמר וסיאם פגשו בנאשם 2, שהסביר להם בכזב, וכחלק ממצג שווא, כי הוא מכיר אדם בשם מחמד קנענע, העובד במשרד החינוך אשר יוכל לדאוג להכרה של התעודות, כאשר עלות כל תעודה תעמוד על 10,000 דולר. תאמר וסיאם שילמו לנאשם 2, 2,000 ₪ מקדמה במזומן.

כעבור מספר ימים פגשו סיאם ותאמר את הנאשם, שדרש את מלוא הסכום, תאמר העביר לנאשם 28,000 ₪ וסיאם העביר לנאשם 45,000 ₪. הסכומים הועברו במזומן. הפער במחיר נבע מהשוני בין התעודות. בעוד שתאמר ביקש לרכוש תעודות סיום לימודי ספורט, חינוך מיוחד ותעודת סיום 12 שנות לימוד, ביקש סיאם לרכוש תעודה המעידה על סיום תואר בלבד.

במועד שאינו ידוע במדויק למאשימה, בחודש נובמבר 2012, התקשר הנאשם לתאמר והודיע לו כי התעודות מוכנות. תאמר קיבל מהנאשם תעודה הנחזית להיות של האוניברסיטה לחינוך של המדינה במולדובה, לפיה סיים חמש שנות לימוד ותואר בחינוך מיוחד, בממוצע ציונים -8.35, וגיליון ציונים מזויף, המפרט את ציוניו.

בהנחיית הנאשם, פנה תאמר למחלקה, הבהיר כי למד דרך האינטרנט ונטל טפסים לצורך הגשת בקשה להכרה בתואר. הנאשם מילא את הטפסים עבור תאמר. בהנחיית הנאשם, תאמר תירגם את המסמכים, ערך תצהיר בפני עורך דין ושלח את הטפסים למחלקה באמצעות הדואר.

כשהגיעו הטפסים למחלקה, נערך בירור מול המוסד האקדמי הנזכר בבקשה והתברר כי אין המוסד מבצע לימודים בהתכתבות. הבקשה נדחתה בשל אי אמינות הדיווח.

כשנודע לתאמר כי בקשתו נדחתה, פנה לנאשם, אשר הבטיח לתאמר, בכזב, כי יטפל בעניין. במועד שאינו ידוע למאשימה, איימו הנאשמים על תאמר כי **"אם ידברו יעשו לו בלאגן"**.

במועד שאינו ידוע במדויק למאשימה, בחודש יוני 2013, שוחח תאמר עם הנאשם, שאמר לו, בכזב, כי הטפסים שלו אושרו ושייגש למחלקה. תאמר חש כי הנאשם אינו דובר אמת, ולכן לא פנה למחלקה.

כשהגיע סיאם למשרדי הקבלה של המחלקה, המליצה לו המזכירה במקום כי לא יגיש את התעודה. סיאם פנה לנאשמים ואלו אמרו לו כי התעודות בסדר, וכי הוא חייב להם עוד 6,000 ₪. בנוסף, איים הנאשם על סיאם, כי אם לא ישלם, הוא **"מכיר אנשים רוסים שיתנו לו כדור ברגל"**. מאותה שיחה לא הצליח סיאם ליצור קשר עם הנאשמים.

במעשיו אלו, זייף הנאשם מסמך, הגיש או ניפק מסמך מזויף, או השתמש בו בדרך אחרת, בידעו שהוא מזויף, קיבל דבר במרמה, איים על תאמר וסיאם בכל דרך שהיא בפגיעה שלא כדין בגופם, בחירותם, בנכסיהם, בשמם הטוב או בפרנסתם, שלהם או של אדם אחר, בכוונה להפחידם או להקניטם.

אישומים 5 ו-6 אינם רלבנטיים לנאשם.

אישום מס' 7:

באישום מס' 7 הורשע הנאשם בעבירות של מרמה או תחבולה לפי סעיף 220(5) לפקודה (3 עבירות), אי קיום דרישה, לפי סעיף 216(4) לפקודה (3 עבירות), ואי קיום דרישה לפי סעיף 216(5) לפקודה (3 עבירות).

על פי הנתען באישום מס' 7, בראשית שנת 2009 ולמשך 3 חודשים היה הנאשם בעל עסק לשירותי תמיכה מקצועיים למשרדים. במהלך השנים 2009-2013 עסק הנאשם בתרגום מסמכים. עבור עבודתו זו קיבל תשלום במזומן, בסך של כ-19,200 ₪.

כאמור באישומים 1-7, קיבל הנאשם את הסכומים הבאים עבור שירותיו:

אישום 1 - \$4,000 ו-2500 ₪ בשנת 2010.

אישום 2 - \$28,000 בשנת 2011.

אישום 3 - 1,500 יורו בשנת 2012.

אישום 6 - 73,000 בשנת 2012.

אישום 7 - 19,200 ₪

על אף האמור לעיל, בשנים 2009-2013 לא ניהל הנאשם ספרים ולא דיווח לרשויות המס בדבר הכנסותיו, כפי שהיה עליו לעשות בהתאם לפקודת מס הכנסה.

תסקיר שירות המבחן

הנאשם בן 35 נשוי ואב ל-3 ילדים, בעל חנות פרטית לממכר בגדים וציפורים. הנאשם לפי שירות המבחן בן למשפחה נורמטיבית ושומרת חוק. במהלך חייו חווה הנאשם מעברים משמעותיים במגוריו, ממזרח ירושלים לרומניה, אלו יצרו אצלו בלבול בזהות, כאשר המערכת המשפטית לא היוותה גורם מציב גבולות, הכל כמפורט בתסקיר בהרחבה.

שירות המבחן התרשם כי הנאשם בעל דפוסי התנהגות של מרמה המופנמים באישיותו, בעל נרקיסיזם פתולוגי הבא לידי ביטוי בעיסוק מוגבר בצרכיו האישיים ובעשיית שימוש באחרים לצורך סיפוק מטרותיו, ומבלי לחוש אמפטיה כלפיהם. עוד התרשם השירות כי במצבים בהם חש מאוים, נוטה הנאשם לפעול באיפולסיביות, כאשר ברקע לכל אלו, ניסיון להבליט את ערכו. בתסקיר מפנה שירות המבחן לתסקיר מעצרים שהוגש בתיק שבפני, ממנו עולה הערכה לסיכון גבוה להישנות עבירות מרמה נוספות וקיומם של מב"דים בתחום עבירות המרמה.

בהתייחסותו לעבירות בהן הורשע התרשם שירות המבחן מנטילת אחריות חלקית, מניסיון להפחית חומרת מעשיו, תוך צמצום חלקו בביצוע העבירות והצגת עמדה קרבנית. הנאשם מתקשה בזיהוי החלקים הבעייתיים במעשיו ועסוק בהצגת תמונה חיובית.

לצד אלו, מציין השירות כי הנאשם בעל אינטליגנציה תקינה ויכולת ורבאלית ותקשורתית טובה בהבעת מחשבותיו ורגשותיו, ובעל יכולת וכוחות לתפקוד תקין במישורי חייו השונים.

שירות המבחן סבור כי הנאשם אינו בשל בשלב זה של חייו לעבור הליך שיקומי וממליץ על השתתפות עונש מאסר, מאסר מותנה וקנס.

טיעוני הצדדים לעונש

טיעוני התביעה

בפתח טיעוניה לעונש התייחסה התביעה לחומרת נסיבות ביצוע העבירות וטענה לפגיעה גבוהה בערכים המוגנים.

לטענת התביעה, יש לקבוע מתחם ענישה נפרד לכל אחד מן האישומים, כאשר מתחמי הענישה בגין האישום הראשון והאישום השני נעים בין 6 ל-12 חודשי מאסר, בגין האישום השלישי, יש לקבוע מתחם ענישה הנע בין 4 ל-8 חודשי מאסר ובגין האישום הרביעי, בין 6 ל-12 חודשי מאסר. בגין האישום השביעי, טענה התביעה כי מתחם הענישה מתחיל ב-6 חודשי מאסר (לא ציינה את גבולו העליון) בתוספת קנס.

בענין נסיבות ביצוע העבירה, טענה התביעה כי מדובר בעבירות שבוצעו לאורך מספר שנים בין השנים '10-'12, כחלק מתופעה חמורה של רכישת תעודות מזויפות שהפכה למכת מדינה, כאשר העבירות נעברו בתחכום, כלפי מספר רב של מעורבים ובחלק מהמקרים היתה כוונה לעשות שימוש בתעודות המזויפות כלפי הרשויות ומשרד החינוך, דבר המוסיף מימד של חומרה למעשים.

עוד מציינת התביעה כי בכך שהעבירות בוצעו בצוותא, הנאשם עם אביו, יש להעצים את החומרה.

בהתייחס לתסקיר שירות המבחן מציינת התביעה כי הנאשם בעל דפוסים פליליים, וללא אופק שיקומי, וטוענת כי המתחם בעניינו נע בין שנתיים לחמש שנות המאסר. לאור מידת מעורבותו, טיב המעשים וחומרתם, סבורה התביעה כי יש למקם את הנאשם במחצית המתחם, ולהשית עליו בנוסף, מאסר מותנה בגין העבירות בהם הורשע וקנס בסך ₪ 100,000 שהינו מחצית מסכום המרמה באישום מס' 7.

טיעוני ההגנה

בפתח טיעוניה לעונש טען הסנגור כי מרבית המתלוננים קיבלו את כספם חזרה אך מסרבים למסור עדותם בענין זה בבית המשפט, בשל החשש מפני הפללה עצמית.

לדברי הסנגור, המתואר בכתב האישום הינו מקרי שוליים בתוך פעילות ענפה של הנאשם לסטודנטים ערבים ישראלים

להשיג השכלה בחו"ל.

בהתייחס לנסיבות ביצוע העבירות טען הסנגור כי המתלוננים פנו אל הנאשם לקבלת שירותיו והם אלו שביקשו להונות את המדינה, אך איש מהם לא הועמד לדין, דבר המעלה תחושה קשה של חוסר שוויון ופגיעה בכללי הצדק.

בנוסף, מציין הסנגור כי במעשיו של הנאשם לא נגרם כלל נזק לקופה הציבורית ורוב המתלוננים קיבלו את כספם חזרה.

הסנגור מבקש להימנע מתשלום פיצויים למתלוננים, אשר הינם שותפים לעבירה, והם אשר בחרו מיוזמתם להיות חלק מביצוע העבירה.

עוד טען הסנגור כי התעודות לא זויפו על ידי הנאשם אלא זויפו בחו"ל, ומשם נשלחו באמצעות חברות משלוח ארצה. לתמיכה בטענותיו, מפנה הסנגור לפסיקה ומבקש לתת את הדעת לכך שהנאשם נטל אחריות וחסך בזמן שיפוטי וכן את הזמן בו היה עצור (כ 5 חודשים) והתקופה הארוכה בה שהה תחת תנאים מגבילים.

כן מבקש הסנגור לתת את הדעת לכך שהנאשם מפרנס יחיד, וכי מאז האירועים שינה דרכיו.

בדין האחרון השלים ב"כ הנאשם טיעונו, חזר על נסיבותיו האישיות של הנאשם כמפורט בתסקיר וסיפר על מצבו כיום, לרבות עיסוקו וניסיונותיו לחסוך כספים במטרה להשיב למתלוננים את כספם.

בנסיבות אלו, מבקש הסנגור להסתפק בתקופת המעצר שריצה הנאשם או לכל היותר להשית עליו עונש מאסר לריצוי בעבודות שירות.

דין וגזירת דין

בהתאם לסעיף 40ג(א) לחוק העונשין, יש לקבוע את מתחם העונש ההולם בהתאם לעקרון ההלימה, תוך התחשבות בערך החברתי שנפגע, במידת הפגיעה בו, בנסיבות הקשורות בביצוע העבירות ובמדיניות הענישה הנהוגה.

במקרה שבפניי, אני סבור כי יש לראות בכל אחד מן האישומים "אירוע אחד", שכן כל אחד מהאישומים מתייחס למסכת אחת, בה גובשה תוכנית עבריינית מסוימת. בהקשר זה, אני מפנה למאמרם של ד"ר יניב ואקי ופרופ' יורם רבין "הבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה: תמונת מצב והרהורים על העתיד לבוא", הפרקליט נ"ב תשע"ג, עמוד 442: **"המאפיין את האירוע האחד הוא מחשבה פלילית אחת ותכנון פלילי אחד המקיפים את הרצף כולו וסוגרים עליו ... מסכת של מעשים ועבירות תוגדר 'אירוע אחד' בכל אותם מצבים שבהם ההסתכלות באירוע העברייני תביא את המתבונן למסקנה שפיצולם יהיה מלאכותי, וכי לאמיתו של דבר מדובר במכלול אחד המבוסס על פריטים**

אחדים".

אישומים 1-4

התכלית המונחת בבסיס העבירות בהן הורשע הנאשם באישומים 1-4 הינה שמירה על הקניין הפרטי ועל חופש הרצון, חופש הבחירה וחופש הפעולה של הפרט.

על חומרת העבירות, ניתן ללמוד מדברי כב' השופטת פרוקצ'יה בעש"מ 3666/06 אחמד חסן אסדי נ' נציבות שירות המדינה), אשר דנה בפרשת השגת התארים במרמה מאוניברסיטת לטביה:

"הפרשה המכונה פרשת אוניברסיטת לטביה, התאפיינה בהשגת תארים אקדמיים תוך שימוש באמצעי כזב שונים והקיפה עובדי ציבור רבים; היא היוותה בשעתה תופעה נרחבת בקרב המגזר הציבורי. במסגרתה, השיגו עובדי ציבור רבים תארים אקדמיים תוך שימוש בדרכי רמייה וגניבת דעת, לצורך קבלת הטבות כספיות שלא כדין...פרשת לטביה היא דוגמא מובהקת לתופעה נרחבת של חריגה מהנורמה שהיה צורך לבער..... "ליקוי מאורות" זה שארע בקרב עובדי השירות הציבורי מחייב מתן מסר ברור ומרתיע מצד מערכות המשפט והמשמעת שיופנה לעובדי הציבור ולציבור הרחב בדבר הפסול והדופי שבקניית דעת ותארים באמצעי כזב ."

במקרה שבפני מידת הפגיעה בערכים המוגנים באישומים 1-4 הינה גבוהה נוכח התחכום בביצוע העבירות, העובדה שהופנו כלפי מספר מתלוננים, התרחשותן לאורך שנים, תוך יצירת עולם שלם המבוסס על שקר ותרמית, ובכללו הנפקת תעודות כוזבות ומסמכים כוזבים ו"יצירת" בעלי תפקיד שאינם קיימים במציאות. העבירות בוצעו לשם בצע כסף ומדובר בסכומים לא מבוטלים שנטל הנאשם לכיסו.

בחנית הפסיקה הקיימת מעלה כי במקרים דומים פוסקים בתי המשפט עונשים הנעים בין מספר חודשי מאסר שאפשר שירוצו בעבודות שירות לחודשי מאסר ארוכים מאחורי סורג ובריה:

בת"פ (שלום י-ם) 4733/06 מדינת ישראל נ' יהונתן רבינוביץ (ניתן ביום 1/6/11) הורשע הנאשם בעבירות שעניינן זיוף מסמך בנסיבות מחמירות, שבוצעו על ידי הנאשם ושתי חברות נוספות, באמצעותן ניהל הנאשם עסק של זיוף ומכירת מסמכים הנחזים כדיפלומות ותארים אקדמיים של אוניברסיטאות שונות ברחבי העולם. בנוסף הורשע הנאשם בביצוע עבירות על פקודת מס הכנסה. באותו מקרה דובר בקבלת כספים העומדים על עשרות מיליוני שקלים שגילגל הנאשם ב"עסק" שהקים, בו הועסקו בין 4 ל-10 עובדים. בית המשפט השית על הנאשם 3 שנות מאסר וקנס כספי.

בת"פ (שלום י-ם) 41764-01-11 מדינת ישראל נ' אברהם מנדלוביץ (ניתן ביום 9/5/13), הורשע הנאשם בביצוע עבירה של סיוע לקבלת דבר במרמה וסיוע לזיוף, בפרשה שנדונה בת"פ 4733/06 (ראה לעיל), שהתרחשה בין השנים 2003-2005. הנאשם בעבודתו כשכיר בחברה עסק בהדרכת עובדיו של בעל החברה, שעסקו בשיווק התעודות ללקוחות, תוך שהוא משתמש בידע האקדמי שברשותו. בנוסף, עסק בשיווק התעודות ללקוחות באופן ישיר. בית

המשפט דן את הנאשם ל-6 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות וקנס כספי. בערעור על פסק הדין (עפ"ג 10-13-56681), הוקל עונשו של הנאשם מ-6 ל-4 חודשי מאסר.

בת"פ (שלום-נצרת) 1252/07 מסאלחה נ' מדינת ישראל (ניתן ביום 10/7/08) הורשע הנאשם במכירת תארים אקדמיים פיקטיביים וכן הורשע בעבירות נוספות. בין היתר, הנפיק הנאשם תארים אקדמיים ממוסדות אקדמיים בחו"ל, מבלי שהמורים יהיו רשומים בשלוחת מוסדות אקדמיים אלו ומבלי שימלאו את חובותיהם האקדמאיות, וזאת במטרה לסייע למורים לקבל במרמה ממשד החינוך הכרה בתואר הראשון לצורך דירוג שכר. בית המשפט דן את הנאשם ל-6 חודשי מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות וקנס בגובה 100,000 ₪.

בת"פ (שלום-י-ם) 1677/09 מדינת ישראל נ' רפאל ביבר ואח' (ניתן ביום 1/10/13), הורשעו הנאשמים בעבירות זיוף בנסיבות מחמירות ועבירות מס בכך שבמהלך תקופה בת כשנתיים ניהלו עסק לזיוף ולמכירה של תעודות אקדמיות פיקטיביות. התעודות נמכרו תמורת \$500-\$3000 ובסה"כ מכרו הנאשמים תעודות בסכום כולל של למעלה ממיליון דולר. בפסק הדין צוין כי העדר מתלוננים קונקרטיים מהווה שיקול משמעותי בעונש שהושת על הנאשמים. נאשם 1 נדון ל-10 חודשי מאסר וקנס כספי ונאשם 2 נדון ל-6 חודשי מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות. הפער בין הענישה בין השניים נובע מהשוני בחלקם של השניים בפרשה, נסיבות אישיות מיוחדות של נאשם 2 ועובדת היותו נכה.

להלן אתייחס למידת הפגיעה בערכים המוגנים, לנסיבות הקשורות בביצוע העבירות ולמתחם העונש ההולם בכל אחד מן האישומים.

אישום מס' 1: עבירות שעניינן זיוף, קבלת דבר במרמה ושימוש במסמך מזויף

באישום זה, מידת הפגיעה בערכים המוגנים גבוהה. הנאשם פעל להשיג למתלונן תעודה מזויפת של טכנאי רנטגן ממוסד אקדמאי בחו"ל, באמצעותה יוכל הנאשם לעבוד בבתי חולים בישראל ולא רק במרכזים רפואיים וקופות חולים. הנאשם הנחה את המתלונן לאורך כל הדרך כיצד לפעול למימוש התרמית.

יש לתת משקל לחומרא לכך שמדובר בהשגת תעודה מזויפת במקצוע רגיש בתחום הרפואה, אשר עלולה להוות סיכון לציבור, ולסכומים הלא מבוטלים ששלשל הנאשם לכיסו, בסך \$4,000 ו-\$2,500 ₪.

נתתי דעתי, לכך שהמתלונן פנה מיוזמתו לנאשם לביצוע מעשה התרמית.

בהתאם לכללי הבניית ענישה אני סבור כי מתחם הענישה לאישום מס' 1 נע בין חודשיים לבין 6 חודשי מאסר.

אישום מס' 2: עבירות שעניינן זיוף, עושק וקבלת דבר במרמה

מידת הפגיעה בערכים המוגנים בעבירות אלו גבוהה משמדובר בעבירות שבוצעו כלפי 5 מתלוננים שונים, ומשעמדה על

הפרק הנפקת תעודות מזויפות בתחום ההנדסה, בו מתן תעודה ללא לימודים עלול לגרום נזק של ממש ולפגיעה בחיי אדם. בנוסף, מדובר בסכומים גבוהים שהועברו לרשות הנאשם, בגובה של \$28,000.

המתלוננים פנו לנאשם לשם קבלת שירותי תיווך ללימודי תואר ראשון בהנדסה במוסד אקדמאי בחו"ל. תחת זאת, העביר הנאשם לאחד המתלוננים תעודה מזויפת לאישור סיומם של לימודי תואר ראשון בלימודי ארכיטקטורה של אוניברסיטה במולדובה. משפנו המתלוננים לנאשם, הוכיחו אותו על מעשיו והבהירו כי רצונם היה ללמוד לימודים אקדמאיים בחו"ל ולא לקבל תעודה מזויפת, ניסה הנאשם להשיג סכום כספי מהמתלוננים, בסך \$500 מכל אחד על מנת לרשום אותם ללימודים בבקשתם.

לטעמי, בהתחשב במידת הפגיעה בערכים המוגנים ובפסיקה הנוהגת ובנסיבות ביצוע העבירות, מתחם הענישה לאישום מס' 2 נע בין 4 לבין 10 חודשי מאסר.

אישום מס' 3: סיוע לזיוף וסיוע לקבלת דבר במרמה

באישום זה, מידת הפגיעה בערכים המוגנים הינה קלה-בינונית. מדובר בסיוע לזיוף תעודת הוראה כאישור לסיום לימודי הוראה במוסד אקדמאי בחו"ל. הסכום ששולם הינו 1,500 יורו.

בהתאם לכללי הבניית ענישה, אני סבור כי מתחם הענישה באישום מס' 4, נע בין חודשיים לשישה חודשי מאסר.

אישום מס' 4 : עבירות שעניינן זיוף, קבלת דבר במרמה, שימוש במסמך מזויף ואיומים

באישום מס' 4, אני סבור כי מידת הפגיעה בערכים המוגנים הינה בינונית-גבוהה. מדובר ב-2 מתלוננים בעלי תעודות הוראה שאינן מוכרות על ידי עיריית ירושלים, בה הועסקו המתלוננים כעובדי הוראה.

המתלוננים הם אשר פנו מיוזמתם לנאשם על מנת שישגי עבורם תעודות הוראה מאוניברסיטת מולדובה, וזאת במטרה לשפר את מעמדם ומשכורתם.

שני המתלוננים שילמו לנאשם סך כולל בן 73,000 ₪. הנאשם הורה למתלוננים כיצד לפעול מול משרד החינוך לביצוע מעשה התרמית.

בנוסף, משנדחתה בקשתו של אחד המתלוננים להכרה בתואר שהגיש עבורו הנאשם, והוא פנה לנאשם לקבלת הסבר, איים הנאשם על המתלונן ואמר לו כי "אם ידבר יעשו לו בלגאן". בהמשך, דרש הנאשם מהמתלונן 6,000 ₪ נוספים ואיים עליו כי אם לא יעביר לו את הסכום האמור הוא "מכיר אנשים רוסים שיתנו לו כדור ברגל".

הפגיעה בערך המוגן בעבירות האיומים הינה בינונית- גבוהה משמדובר באיום לפגיעה ממשית בגופו של המתלונן. הפסיקה בעבירות איומים נעה בין מאסר מותנה למס' חודשי מאסר, כשהדבר משתנה בין היתר על פי זהות המאיים והמאויים וטיב דברי האיום הנשמעים.

בהתאם לכללי הבניית ענישה, אני סבור כי מתחם הענישה באישום מס' 4, נע בין 6 ל 12 חודשי מאסר.

אישום מס' 7: עבירות של מרמה, ערמה או תחבולה לפי סעיף 220(5) לפקודה (3 עבירות), אי הגשת דוח במועד, לפי סעיף 216(4) לפקודה (3 עבירות), ואי קיום דרישה בדבר ניהול פנקסי חשבוניות לפי סעיף 216(5) לפקודה (3 עבירות).

הערך המוגן בעבירות בהן הורשע הנאשם באישום מס' 7 הוא ערך השוויון בנטל המס והגנה על קופת המדינה.

כאשר אדם מעלים הכנסות או נמנע מקיום דרישות מסוימות של ניהול ספרים נגרם נזק כבד למדינה ולקופה הציבורית, ונפגע הסדר החברתי. מידת הפגיעה בערך המוגן הינה בינונית, משהעלים הנאשם במשך שנים הכנסות בגובה של כ-200,000 ₪, כאשר הסיבות לביצוע העבירה נעוצות בכשלים באישיותו של הנאשם, כמתואר בתסקיר.

על פי פסיקות בית-המשפט העליון בעבירות מס, אין להסתפק בהשתתפות עונש מאסר שירוצה בעבודות שירות, אלא יש למצות את הדין עם מבצעי העבירות באמצעות הטלת עונשי מאסר בפועל מאחורי סורג ובריח, בצירוף קנס כספי משמעותי.

ברע"פ 3137/04 **שלום חגג' נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 18/4/04), חוזר כב' השופט ג'ובראן על הצורך בהטלת עונשי מאסר והפנה לדבריו של כבוד הנשיא ברק (כתוארו אז):

"מעבר לנדרש יוער, כי כאשר עסקינן בעברייני מס, אשר תקוותם היא להפיק רווח כספי, חשוב להטיל לצד הקנס, גם עונש של מאסר בפועל למען יידע העבריין שאין החוטא יוצא נשכר. בעניין זה יפים הדברים אשר אמר כב' הנשיא ברק בע"פ 624/80 חב' וייס ארנסט בע"מ נ' מדינת ישראל, פ"ד לה (3) 211, עמ' 217-218:

"בהטלת עונשי מאסר אלה מביעה החברה המאורגנת את סלידתה מהתנהגותם העבריינית של מעלימי המס, ומטביעה עליהם אות קלון. ידעו נא עברייני הצווארון הלבן כי "צווארוננו של עושה העבירה הזו אינו "לבן" והריהו כצווארוננו של כל פורץ ושודד שהאחד שודד את קופתה של המדינה והאחד שודד את קופתו של הפרט"... ידעו נא אנשי המסחר, המלאכה והתעשייה, אנשי מקצועות חופשיים וכיוצא בהם, כי אנו מתייחסים בחומרה יתירה למעלימי המס..."

ברע"פ 977/13 משה אודיז נ' מדינת ישראל (ניתן ביום 20/2/13) נפסק מפי כבוד שופט שוהם:

"בית משפט זה כבר קבע, לא אחת, כי עבירות המס מתאפיינות בחומרה יתרה נוכח פגיעתן הישירה- בקופה הציבורית, והעקיפה- בכיסו של כל אזרח, ולאור חתירתן תחת ערך השוויון בנשיאת נטל המס (רע"פ 4684/12 נחלי נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (14.6.2012); רע"פ 3434/09 הרפז נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (30.4.2009); רע"פ 10699/07 קובן נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (20.1.2008)).

לאור הלכה זו הותוותה בפסיקה מדיניות הענישה, לפיה יש לגזור את דינם של עברייני המס תוך מתן הבכורה לשיקולי ההרתעה, ולהעדיף על פני נסיבותיו האישיות של הנאשם (רע"פ 674/13 ליטווק נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (28.1.2013); רע"פ 9742/11 רייך נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (20.2.2012); רע"פ 7310/10 חן נ' מדינת ישראל (3.11.2010)). עוד נקבע, כי בגין עבירות אלו, אין להסתפק, ככלל, בהשתתפות עונש מאסר, אשר ירוצה בעבודות שירות, אלא יש למצות את הדין עם העבריינים באמצעות הטלת עונש מאסר בפועל, המלווה בקנס כספי (רע"פ 5358/12 שוקרון נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (10.7.2012); רע"פ 8581/11 סטיון נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (30.11.2011); רע"פ 3137/04 חג'י נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (18.4.2004)).

לצד העבירה של מרמה, ערמה או תחבולה בה הורשע הנאשם קבע המחוקק עונש מאסר מרבי של 7 שנות מאסר לצד קנס כספי. סעיף 220 לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש] התשכ"א-1961, קובע בס"ק 5 כדלקמן:

"אדם אשר במזיד, בכוונה להתחמק ממס או לעזור לאדם אחר להתחמק ממס, עבר אחת העבירות המנויות להלן, דינו - מאסר שבע שנים או קנס כאמור בסעיף 61(א)(4) לחוק העונשין ופי שניים מסכום ההכנסה שהעלים, שהתכוון להעלים או שעזר להעלים, או שני הענשים כאחד..."

(5) השתמש בכל מרמה, ערמה או תחבולה, או הרשה להשתמש בהן.

לצד העבירה של אי קיום דרישה הקבועה בסעיפים 216 (4) ו-(5) קבע המחוקק עונש מאסר מרבי של שנת מאסר וקנס כספי. וזו לשון הסעיפים:

"אדם אשר בלי סיבה מספקת עבר אחת העבירות המנויות להלן, דינו - מאסר שנה או קנס כאמור בסעיף 61(א)(2) לחוק העונשין, או שני הענשים כאחד:

(4) לא הגיש במועדו דין וחשבון לפי הסעיפים 132 או 133;

תשס"ה-2

(5) לא ניהל פנקסי חשבונות בהתאם להוראות המנהל שניתנו על פי סעיף 130(א);

מסקירת הפסיקה שדנה בעבירות מס בהכנסות בגובה דומה לגובה ההכנסות שהועלמו בתיק שבפניי, עולה כי מתחם

העונש ההולם נע בין מספר חודשים ועד 18 חודשי מאסר בפועל (ראה: ת"פ (שלום רמ') 51228-09-11 מדינת ישראל נ' אבו כפאגה (ניתן ביום 8/12/2013); ת"פ (שלום י-ם) 29047-01-11 מדינת ישראל נ' אבו רמילה (ניתן ביום 22/10/2014); ת"פ (שלום ת"א) 3988/08 מדינת ישראל נ' ברין (ניתן ביום 27/6/2010)).

מתחם העונש ההולם בנוגע לרכיב הקנס נע במקרה שבפני בין 20,000 ₪ ל-80,000 ₪ (ראה: רע"פ 4323/14 מולדובן נ' מדינת ישראל (ניתן ביום 26/6/14); רע"פ 6371/14 אבו מנסי נ' מדינת ישראל (ניתן ביום 28/10/14)

במקרה שבפני, אני סבור כי מתחם הענישה למכלול העבירות נשוא אישום מס' 7 נע בין 6 ל-15 חודשי מאסר ולקנס כספי משמעותי.

העונש המתאים לנאשם

הנאשם נשוי ואב ל-3 ילדים, הודה בביצוע העבירות ובכך חסך זמן שיפוטי יקר.

הנאשם נעדר עבר פלילי, בא מרקע משפחתי שומר חוק ולאורך חייו חווה שינויים ומעברים ללא תמיכה משפחתית וללא הצבת גבולות.

שירות המבחן התרשם כי הנאשם בעל כוחות לתפקד באופן תקין במישורי חייו השונים.

לצד אלו, הנאשם מצמצם חלקו בביצוע העבירות, מציג עמדה קורבנית ואינו רואה את החלקים הבעייתיים בהתנהגותו. שירות המבחן התרשם מקיום דפוסי התנהגות של מרמה באישיותו של הנאשם ומאפיינים של נרקסיזם הבאים לידי בעיסוק קיצוני של הנאשם בעצמו ובצרכיו, תוך ניצולם של אחרים לצורך השגת מטרותיו.

הנאשם כאמור אינו מפנים קיומה של בעיה בהתנהלותו ולפיכך אף שלל צורך בהתערבות טיפולית.

לבית המשפט הוגש פרוטוקול דיון מיום 7/5/15 בת"פ 5141-11-12 המתנהל נגד הנאשם. מעיון בנט המשפט עולה כי בתיק זה ניתן גזר דין ביום 12/7/15 במסגרתו נדון הנאשם במסגרת הסדר טיעון ל-4 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות, מאסר מותנה וקנס, בגין הרשעתו בעבירות שעניינן קשירת קשר לביצוע פשע, קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, שימוש במסמך מזויף (3 עבירות) וניסיון לקבל דבר במרמה. כל העבירות בוצעו בין השנים 2010-2011.

שירות המבחן סבור כי הנאשם אינו בשל בשלב זה של חייו לעבור הליך שיקומי וממליץ על השתתפות עונש מאסר, מאסר מותנה וקנס.

הנאשם גרם במעשיו נזק למספר רב של מתלוננים ולא הוכח בפני כי תוקן הנזק שנגרם להם. גם בענין עבירות המס לא נטען כי הנאשם פעל להסרת המחדל.

נתתי דעתי גם לזמן בו שהה הנאשם במעצר ולאחר מכן תחת תנאים מגבילים.

בנסיבות הענין, ראיתי לדון את הנאשם לעונשים הבאים:

1. 25 חודשי מאסר בפועל בקיזוז תקופת מעצרו.
2. עשרה חודשי מאסר וזאת על תנאי למשך 36 חודשים מיום שחרורו ממאסר, אם יעבור הנאשם משך תקופה זו אחת מן העבירות בהן הורשע.
3. קנס כספי בסך 70,000 ₪. הקנס ישולם עד ליום 1.7.16.

זכות ערעור כחוק.

ניתן היום, 10 ינואר 2016, בנוכחות הצדדים.